

FIRINCININ KIZININ HİKÂYESİ

Bu hikâyenin, hikâyenin özgün hâlinde olduğu gibi, ne fırının sıcaklığı ile ne de fırıncının küreğinin sapı ile ilgisi vardır. Asıl mesele, fırıncının kızının, fırına gelen birisi kendisinden kaç ekmeğe isterse istesin, o kadar ekmeği **bir güzel sayıp vererek**, zihinlerimize “**ekmek sayılmaz**” cümlesini nakşeden İngilizce öğretmenlerinin karizmasını her defasında yerle bir etme meselesidir.

Karizmayı kurtarmak için hemen harekete geçelim mi? “Cins isim - özel isim”, “soyut isim - somut isim” şeklinde sınıflandırılan isimler; ifade ettikleri varlıkların **miktarlarının ifadesinde** de ayrılırlar. Bu ayrıma dayanan sınıflandırmaya göre, varlığın miktarını belirleyebilmek için varlığın “sayılabildiği” ve “sayılamadığı” durumlar, buna bağlı olarak da “sayılabilen” ve “sayılamayan” isimler vardır. Bu ayrım, Türkçe dil bilgisinde kurallara göre dil kullanımı açısından önemli bir sorun çıkarmadığı için pek önemsenmez¹ ama İngilizce öğretiminde miktar belirleyicilerin (quantifiers) öğretimi

1 Bu, dil bilgisine konu edilmediği anlamına gelmez. Hatta konudan ilk söz edilişi oldukça eskiye dayanır. Milli Maarif (Eğitim) Vekâleti (Bakanlığı) tarafından İstanbul Devlet Matbaasında 1931 yılında basılan, Ahmet Cevat'ın YENİ BİR GRAMER METODU HAKKINDA LAYİHA adlı Türkçe dil bilgisi kitabının 251'inci sayfasındaki “Sayılabilen ve Sayılamayan Şeyler” başlığı altında şu bilgilere yer verilmiştir:

Eşya arasında tane tane sayılabilmek veya sayılamamak cihetiyle (yönünden) mühim bir fark vardır. Askerler, çocuklar, kediler, kalemler, kitaplar, geceler, günler... tane tane sayılabilirler. Bu şeylerin taneleri (vahitleri) vardır. Su, yağ, un, nohut, pirinç, çorba... gibi şeyler ise tane tane sayılmazlar, kısımlara ayrılırlar, bunların taneleri (vahitleri) yoktur. Bu iki nevi şeylerden tane tane olanlar sayı isimleriyle terki edilebilir, diğerleri edilemez. Bir çocuk, üç asker, dört kedi... denebilir; iki un, beş yağ, dört nohut vs. denmez. Fakat her ikisi de -ler eklentisiyle cemlenebilir.

söz konusu olunca, İngilizce öğrenenlerin karşısına önemli bir sorun olarak çıkar.

Pek çok İngilizce öğretmeni, İngiliz dilinde, isimleri sayılabilen (countable) ve sayılamayan (uncountable /mass) şeklinde sınıflandırırken; sınıflandırmada kullanılacak ölçütün mantıksal gerekçesini doğrudan açıklamak yerine, dolaylı bir yol izleyerek, sayılan ve sayılamayan isimlerin ne tür sözcüklerle birlikte ya da ne tür şekillerde kullanıldıklarını vermeye çalışır. Örneğin, sayılamayanların (chocolates, breads, waters gibi) çoğul şekillerinin olmadığını, (**a** chocolate, **a** bread gibi) tanımlıklarla ve (**one** chocolate, **one** bread, **three** waters gibi) sayma sayılarıyla birlikte kullanılamayacağını veya (**a bar of** chocolate / **a slice of** bread/ **a glass of** water gibi) miktar belirleyicilerle birlikte kullanılmak zorunda olduklarını öğretir. Hatta uzun uzun listeler verip, listelerin ezberlenmesini isteyen öğretmenler ile “yabancı ülkelerde bazı ürünlerin bizdeki kadar çok yetişmediği için taneyle satılmalarından kaynaklanan durumların olduğu” gibi hayali öyküler yazanlarına da rastlanır.

Düşünen ve sorgulayan öğrenciler, kendilerini tatmin edebilecek tutarlı ölçütler bulamadıkları zaman da “sayılamaz” sözcüğünün, “gerçek yaşamlarında öğrendikleri anlamı” ile “bir dil bilgisi terimi olarak üstlendiği anlamını” bir türlü örtüştüremezler. Çünkü fırından iki tane, üç tane ekmek alırken; burada geçen “iki”, “üç”, zihinlerinde hep kullanılan sayma sayısı olarak yer almaktadır.

Soyut kavramların yani gözle görülüp elle tutulamayacak olan “sevginin”, “cesaretin”, “zorluğun” sayılamayacağı açıktır. Ama konu, örneğin, para olunca ve para **sayma** makinesinin bile olduğu düşünülünce, mesele iyice içinden çıkılmaz bir hâle gelir.

İsimlerin, “**sayılabilirlik**” “**sayılamazlık**” özelliği, o isimlerin karşılığı oldukları kavramların *miktarlarının ifadesi* ile ilgilidir.

Kaç **kardeşiniz** olduğundan, cebinizde ne kadar **para** olduğundan, kahvaltıda ne kadar **reçel** yediğinizden, boyunuzdan, kilonuz-

dan söz ederken; kardeşin, paranın, reçelin, boyunuzun, kilonuzun **miktarının ifadesine** ihtiyaç duyarsınız.

Ancak, dil ile mesajlarımızı kodlarken; miktarından söz edilen varlığın ağırlığı, boyu, kilosu gibi, **sahip olduğu özellik miktarının**, mesajı alan herkes için ortak bir anlam ifade edebilmesi, ancak ve ancak üzerinde **uzlaşımış belli bir** özellik miktarlarının varlığı ile mümkündür. Aşağıdaki cümlelerde geçen özelliklerin miktarlarının ifade şekillerine bakalım;

Adamın boyu **oldukça** uzun.

Epey param var.

Ders **kısa** sürdü.

Sınıf **bayağı** kalabalıktı.

Çok reçel yedim bu sabah.

Yukarıdaki cümlelere, cümlelerin verdiği mesajın herkes tarafından aynı olacak şekilde anlaşılabilmesi açısından baktığımızda, bir sorun fark ederiz. Boyun ve paranın ne kadar olduğu, dersin ne kadar sürdüğü, sınıfta kaç kişinin bulunduğu ve ne kadar reçel yendiği, cümleleri okuyan herkes için aynı anlamı taşımayabilir.

Bu sorunun çözümü doğrudan doğruya “ölçme” ile ilgilidir.

Tanım olarak ölçme, **bir varlığın ilgilendiğimiz bir özelliğe sahip olup olmadığının, sahipse, sahip oluş derecesinin sayı ya da sembollerle ifade edilmesidir.**

Sınıfı, ölçmeye konu bir varlık olarak ele aldığımızda, sınıfın pencereleri onun bir özelliğidir. Duvarlarının rengi de başka bir özelliğidir. İhtiva ettiği öğrenci sayısı, yani öğrenci mevcudu da başka bir özelliğidir. Bazı özelliklerinin miktarını, örneğin pencerelerinin ve içindeki öğrencilerin miktarını sayılarla ifade ederken; duvarlarının renklerini sayı yerine “mavi”, “yeşil” gibi sembollerle ifade ederiz². Herhangi bir “kişiyi” ölçmeye konu bir varlık olarak

2 Artık renkleri de, nesnel bir şekilde sayılarla ifade etmek mümkün. Eskiden boya firmalarının kataloglarında renklerin bire bir örnekleri yer

ele aldığımızda; o kişinin boyu, kilosu, **masa başında kesintisiz olarak ders çalışmaya ayırabildiği süre**, miktarını belirleyebileceğimiz özellikleri arasında sayılabilir.

Şimdi de, kişinin, **masa başında kesintisiz olarak çalışmaya ayırabildiği sürenin** ne kadar olduğunu ölçmeye ve bunu ifade etmeye odaklanalım.

Kişinin masa başında harcadığı sürenin miktarını, herkes için aynı anlamı taşıyacak şekilde belirleyebilmek için üzerinde uzlaşmış belli bir “süre miktarına” ihtiyacımız vardır.

Ölçmede, **ölçme sonuçlarını herkes için anlamlı kılmak amacıyla üzerinde uzlaşmış bu özellik miktarlarına “birim” denir.** Örneğin, süre ölçümünde kullanılmak üzere, dünyanın kendi etrafında bir kez dönmesi kadar süreye “gün”, bunun 24’te birine “saat”, bir saatin 60’ta birine “dakika”, bir dakikanın da 60’ta birine saniye denmiştir. Uzunluk özelliği söz konusu olduğunda, bu kez üzerinde uzlaşmış uzunluk miktarı olarak “metre”, onun yüzde biri kadar olan uzunluk miktarına “santimetre” ve santimetrenin onda birine de “milimetre” denir. “Ton”, “kilogram” veya “gram” şeklinde adlandırılan kütle miktarları da kütle ölçümünde kullanılmak üzere üzerinde **uzlaşmış** kütle birimleridir.

Ama varlıkların miktarlarını ifade ederken karşılaştığımız özel bir durum daha vardır. Bazı varlıkların doğal bütünlükleri ölçmede birim olarak kullanılabilir. Örneğin, bir kümesteki horozların miktarından veya bir ağaçtaki elmaların miktarından söz ederken,

alırdı. Şimdi herhangi bir rengi, o rengi oluşturan ana renklerin, renkteki oranları ile herkes için aynı olabilecek şekilde ifade edebiliyoruz. Örnek görmek için herhangi bir Microsoft Office uygulamasında renklendirme ile ilgili bir yere girin. Örneğin yazı karakteri rengini değiştirin. Standart renkler ve son kullanılan renklerin altında TÜM RENKLER seçeneğini göreceksiniz. Tüm renkler seçeneği de bu kez size STANDART ve ÖZEL olmak üzere iki alt seçenek sunacaktır. ÖZEL’i seçtiğinizde, “kırmızı”, “mavi” ve “yeşil” olmak üzere 3 ana rengin en az 0, en fazla 255 arası değer alabilen oranları ile istediğiniz rengi sayı ile ifade edebileceğinizi göreceksiniz.

horozun veya elmanın her birini, **yani varlığın doğal bütünlüğünü aynı zamanda birimi olarak ele alırız**. Örneğin kümeste beş horoz varsa, her bir horozun kendisini, doğal bütünlüğünü horozların birimi olarak ele alırız.

Ölçme açısından şunu söyleyebiliriz: Varlıkların doğal bütünlükleri de ölçmede birim olarak kullanılabilir. Bu tür birimlere de **doğal birimler** denir. Aradaki farklı vurgulamak için de şu eklenebilir: Metre gibi, saat gibi, kilogram gibi, üzerinde uzlaşmış özellik miktarını gösteren birimlere de **tanımlanmış birimler** denir.

Şimdi konunun çözüme kavuşacağı aşamaya geldik...

Ölçmeye esas varlık, “kümes” olsun. Varlığın da ölçmeye esas olabilecek iki özelliğiyle ilgilenelim. Bu özelliklerden birincisi “**kümesin yüz ölçümünün ne kadar olduğu**”, ikincisi de “**barındırdığı horoz miktarının ne kadar olduğu**” olsun.

Şimdi bu iki durum, özellik miktarının belirlenmesinde yapılacak işlemin birbirinden farklı olduğunu size açık şekilde gösterecektir.

Özellik, “en”, “boy”, “kütle” gibi **tanımlanmış birimlerle** ifade edilen bir özellik olduğu zaman, miktarını belirleyebilmek için bu özelliği metre, terazi, saat gibi araçlar kullanarak **ÖLÇERSİNİZ...** Kümesin yüz ölçümünü belirlemek için, kümesin enini, boyunu ölçmeniz gerekir.

Ama özellik, “horoz”, “elma”, “insan” gibi doğal **bütünlüğü aynı zamanda birimi olan** bir özellik ise bu kez herhangi bir ölçme aracına ihtiyaç duymadan, horozları, elmaları, insanları **SAYARSINIZ...** Kümesteki horoz miktarını yani sayısını belirlemek için **saymanız** gerekir.

Gördüğünüz gibi varlıkların ölçmeye esas özellikleri, varlığın doğal bütünlüğünün aynı zamanda birimi olduğuna veya olmadığına göre, ya **ÖLÇÜLEREK** ya da **SAYILARAK** belirlenir.

İşte bu nedenle, bizim aykırı dersleri alan öğretmen adayları, isimlerin miktarlarının ifadesine dayalı olan bu ayrımı, “countable” veya “uncountable (mass) nouns” olarak değil, “**COUNTABLE nouns**” veya “**MEASURABLE nouns**” olarak öğrenmişlerdir.

Artık örneklerle konuyu daha da somutlaştırabiliriz:

Ekmek, **doğal birimi olan bir varlık değildir**. O, fırıncının kızının sayarak verdiği ekmeğe, daha hamurken, miktarının ne kadar olacağı fırıncı tarafından tartılarak (yani ölçülerek) belirlenmiştir. Mercimek kadar ekmeğe yapabileceğiniz gibi, yeterli büyüklükte fırınınız ve hamurunuz varsa, oda büyüklüğünde ekmeğe de yapabilirsiniz.

Camı düşünelim. Hammaddesi bir taraftan verilen cam, fabrikadaki üretim bandının boyutlarının belirlediği plakalar şeklinde üretilir. Yani camın doğal birimi yoktur. Biz plakalar hâlinde üretilen camı, ihtiyaç duyduğumuz boyutlarda keserek kullanırız.

Kâğıt da benzer biçimde üretilir. Kâğıdı, dilediğimiz boyutlarda keser; bunlara A3, A4 veya A5 gibi isimler veririz. Kâğıdın da doğal birimi yoktur. Tıpkı enini, dokuma tezgâhının eninin, boyunu da ip-lerinizin uzunluğunun belirlediği kumaş gibi...

Kovanlardan süzülen balı, tencerelerde ya da kazanlarda kaynatılan reçeli, zeytinlerden üretilen zeytinyağını, süttten üretilen tereyağını düşündüğümüzde, bunların da doğal birimlerinin olmadığını görürüz. Tıpkı, süte maya karıştırılarak üretilen peynir ve yoğurt gibi veya kakao, yağ, süt ve şekeri karıştırdıktan sonra boyutlarını üreticisinin belirlediği kalıplara dökülerek üretilen çikolata gibi...

Diğer madenler gibi kömürün de doğal birimi yoktur. Yer altında bir damarı vardır, iş makineleriyle, kazma kürekle parçalanarak çıkarılır, çuvallara ya da kasalara konur.

Su, süt, petrol gibi sıvılar da öyledir. Doğal birimleri yoktur. Kaynağından çıkar, inekten sağılır, şişelere, damacanalara, bidonlara

konularak birimlendirilir. Gazozu, kolayı, meyve suyunu istediğimiz kadar üretir; şişeleyerek ya da kutulayarak birimlendiririz.

“Nohut neden sayılmasın ki?” diye düşünülebilir. Ama buna “uygunluk”, “kullanışlılık” kısaca “pratiklik” açısından bakıldığında şu görülür: Tabii ki nohut tanelerini eline alıp sayabilen insanlara rastlayabilirsiniz ama beş kişilik etli nohut tarifi verirken “3250 adet nohut tanesi akşamdan ıslatılır.” diye tarife başlayan bir aççıya rastlamak mümkün değildir. Zaten nohut üreticileri de hasatlarından söz ederken “ton”, “çuval” gibi birimleri kullanırlar. Mercimek, pirinç, fasulye için de konu aynıdır zaten.

Bazı durumlarda “sayılabilirlik” ve “ölçülebilirlik” konusu nereden baktığımıza göre farklılık gösterebilir. Bir diyetisyen kilo problemi olan birisine kahvaltı önerirken, “sabahları en fazla beş zeytin yiyebilirsin” diyebilir. Bu bağlamda zeytinin doğal bütünlüğünü birimi olarak ele almak anlamlıdır. Ancak zeytin hasadını zeytinyağı üretim fabrikasına teslim eden bir zeytin üreticisi için zeytin tanesinin doğal bütünlüğünü birim olarak ele almak anlamsızdır. Bu durumda zeytin miktarının, kilogram, çuval, kasa gibi birimlerle ifade edilmesi gerekir.

Görüldüğü gibi bir ismin hem **sayılabilir** hem de **ölçülebilir** isim olması, o ismin hangi bağlamda ve ne şekilde ele alındığına bağlıdır.

“Balık” ismi, oltanıza takılan lüferlerin her birisini ifade ederken **sayılabilir** isimdir. Bu durumda balığın doğal bütünlüğünü birimi olarak kullanabilir, tuttuğunuz lüfer **sayısıyla** övünmek için arkadaşınızın gözü önünde tuttuğunuz lüferleri sayabilirsiniz.

Ama akşam sofrada, ince uzun bardaktan bir yudum aldıktan sonra **ağzınıza götürdüğünüz** lüfer ızgaranın birimi artık **bir çataldır**. Doğal bir bütünlüğü yoktur, sizin çatal bıçağınızı kullanarak kopardığınız parçanın ne kadar olduğuna siz karar vermişsinizdir artık. O bir lokma, ya da bir parça lüferdir ve artık birimi de lokma veya parçadır.

Daha sonra masanıza biftek olarak gelecek koyun, keçi, sığır gibi canlı hayvanların her birisini ahırda, ağılda, merada sayabilirsiniz ama hayvan kesildikten sonra, bir dilim bifteklik ete dönüştüğünde; dilim, sizin kararlaştırdığınız bir birim olduğu için artık sayılabilir değildir.

Berber koltuğuna oturan bir kişinin saç sayılamaz, çünkü berberin kesmek için eline aldığı saçın birimi tutamdır. Tıpkı saç saça baş başa kavgaya tutuşan kadınların birbirlerinden yodukları saç miktarının biriminin de tutam olması gibi... Kesilen, yolunan saç sayılabilir değildir. Ama bir lokantada çorbadan çıkan bir saç gerçekten sayılabilir. Hele iki tane çıkarsa olayın vahameti artarak mesele, bir krize bile dönüşebilir.

Zamanın kendisinin birimi yoktur. Hatta felsefi olarak zaman için, “bir sonsuzdan diğer sonsuza kesintisiz akan nehir” benzetmesi yapılır. Gerçekten de kesintisiz olan zamanın içinden, dilediğimiz büyüklükte ya da küçüklükte parçalar alır, bunları birim olarak kullanırız. Dünyanın güneş etrafında bir tur atması kadar zamanı alıp buna yıl derken, dünyanın kendi etrafında bir kez dönmesi kadar zamana gün, bunun yirmi dörtte birine saat, bunun da altmışta birine dakika, dakikanın da altmışta birine denk gelen zamana saniye deriz. Ama yıl, ay, gün, saat, dakika, saniye, gibi adlandırdığımız zaman dilimlerinin her birisi tanımlanmış birimlerdir. **Zamanı sayamayız**, o kesintisiz kavramın sayılması da zaten mümkün değildir. Sayabildiklerimiz, zamanın içinden alıp miktarı üzerinde uzlaştığımız “gün” gibi, “dakika” gibi, “saat” gibi, “saniye” gibi birimlerle adlandırdığımız **zamanın dilimleridir**.

Bir de, bu açıdan zamana çok benzeyen “değer” kavramı vardır.

Burada değer ile bir malın, bir ürünün, bir hizmetin ya da belli bir emeğin karşılığı olan değerden söz edilmektedir.

İşte bu “değer”; bir malın, bir ürünün, bir hizmetin ya da belli bir emeğin karşılığı olduğunda en genel kavram olarak “para” şeklinde karşımıza çıkar. O da tıpkı zaman gibi kesintisizdir, çok küçük

bir parçası ya da büyük bir parçası seçilebilir. İşte bu değerın karşılığı olan para kavramının da üzerinde uzlaşmış miktarları, yani tanımlanmış birimleri vardır. Örneğin “lira” belli bir değerın karşılığıdır. (Bir liderimizin örneklediği gibi; bir adet lira, eskiden umumi WC’yi kullanmak için alınan hizmetin bedeliydi.) Tanımlanmış başka bir birim olarak, liranın yüzde biri kadarı olan değere de “kuruş” denmektedir. (Eskiden kuruşun yüzde birine de “santim” denirdi.) Benzer biçimde “dolar” da üzerinde uzlaşmış para birimidir. Tıpkı bir doların yüzde biri kadar değeri olan “cent” gibi.

Bu anlamda kesintisiz bir kavram olan değer, yani “para” da, tıpkı zaman gibi istesek de sayılamaz. Yani saydığımız para değil, paranın birimleri olan “liralar” ve “kuruşlardır”. Para makineleri ile saydığımız da, üzerinde kaç tane liranın karşılığı olduğu yazılı kâğıtlar (bank note³) aracılığı ile yine liralardır.

Başka bir aşamaya geçiyoruz.

Kalem, bilgisayar, ampul, araba, sandalye gibi insan ürünü varlıkları da ölçülebilen değil, sayılabilen isimlerle ifade ediyoruz. Oysa bunları bizler ürettiğimiz için doğal birimleri yok.

Şimdi, kalem, bilgisayar, ampul gibi **birimi doğal olmayan**, hatta farklı materyallerin birleşimi olan (ama sayılabilir kabul ettiğimiz) varlıklarla; peynir, kömür, tereyağı gibi doğal birimi olmayan (ölçülebilir) varlıkları, aralarındaki ilginç bir farkı gösterecek basit bir teste tabi tutalım...

Elimize bir çekiç alıp, kalemi, ampülü, bilgisayarı çekiçle vurarak parçalayalım.

3 İngilizce bir sözlüğe bakılınca “note” sözcüğünün anlamlarından birisinin de “borcun, alacağın sözü anlamında resmi belge niteliğindeki kâğıt” olduğu görülecektir. Bankanın çıkardığı bu kâğıt, dilimize “banknot” olarak geçmiştir. Eski yerli filmlerde köyden kente göçtükten sonra zengin olan iş insanlarının, istifledikleri (kendi söylemleriyle) “panginotları” saymalarını izlerdik. Ama aslında sayılan para değil her birisi belli miktar liranın karşılığı olan kâğıtlar (panginotlar) üzerinden sahip olunan liralardır.

Aynı şekilde bir parça kömürü de parçalayalım. Ardından peyniri ve tereyağını da kaşıkla ezelim.

Peynir hâlâ yenebilen peynirken, tereyağı hâlâ ekmeğe sürülebilecek tereyağıyken, kömür hâlâ sobaya atılıp yakılabilecek kömürken; ampul artık aydınlatan bir ampul değildir. Tıpkı kalem ve bilgisayar enkazlarının artık yazan bir kalem ve işleyen bir bilgisayar olmadıkları gibi.

İnsanlar; camı, tungsten denilen akıma dirençli teli, duya vidalanan bakır plakayı, elektrik verildiğinde ışık saçması için bir araya getirirler. Biz o bütünü oluşturan materyallere değil, o materyalin ışık saçacak şekilde bütünleştirilmiş formuna, yani biçimine ampul deriz. Başka bir ifadeyle bu tür varlıkları, o varlığı oluşturan maddelerin adlarıyla değil, o maddelerin bir araya getirilme şeklinin belirlediği “işleviyle” adlandırırız.

“Ampul”, “bilgisayar”, “sandalye” gibi isimler de; bu varlıklar işlevlerini yerine getirdikleri müddetçe **o varlığın birimi olabilecek bir bütünlüğü ifade ederler** ve biz de **bu işlevi yerine getirebilen bütünlüğü** sayarız... Tıpkı bütünlüğünü doğanın bahsettiği “horoz”, “elma” gibi varlıkların doğal bütünlüklerini birim olarak ele alıp saymamızda olduğu gibi.

Belli bir işlevi yerine getirmek için farklı materyallerle, (hatta bardak, tabak, şişe gibi bazen tek bir materyalle) oluşturulmuş, “araba”, “sıra”, “kalem”, “cep telefonu”, “saat”, “mikrofon” gibi varlıklar da, işlevlerini yerine getirdikleri müddetçe **sayılabilir isimlerle** ifade edilirler. Biz bu tür varlıkların işlevsel bütünlüklerini “varoluş nedenleri” veya “varlık birimleri” olarak düşünürüz.

Peki, “mobilya” (furniture) neden sayılmıyor da, “bir set” (a set of) miktar belirleyicisi ile kullanılıyor.

Kendinize sorun, “mobilya” sözcüğünün zihninizde oluşturduğu imgelem (hayal) ne? Koltuk mu? Masa mı? Sandalye mi?

Sadece bunların içinde geçen “koltuk” için bile, çoğu kez “koltuk takımı” ifadesini kullanmıyor muyuz?

Mobilya, içinde farklı bileşenleri olan bir set, bir takımdır. Tek bir formu olan bir varlık değildir.

Bir ayrıntı daha var.

Madem karpuzun, elmanın, portakalın doğal bütünlükleri aynı zamanda birimleri, o zaman karpuz, elma, portakal pazarda neden tartılarak alınıp satılıyor?

Doğal birimler, varlıkların kendi bütünlükleridir. Tanımlanmış birimler ise, özellik miktarını **herkes için anlaşılır kılmak amacıyla üzerinde uzlaşmış** birimlerdir. Bu bakış açısıyla bir tarlada yetişen karpuzların her birisinin doğal bütünlüğü birimdir ama her bir karpuzun büyüklüğü diğeriyle aynı olmadığı için bu birimlerin ihtiva ettikleri miktarlar aynı değildir.

Bu nedenle, konu, “**herkes için aynı miktar**”⁴ olunca, doğal bütünlüğü aynı zamanda birimi olan varlıkların birimleri de tanımlanmış birimlere dönüştürülür. Karpuzlar tartılarak, tane şeklindeki doğal birimi, kilogram, gram şeklinde “**herkes için ihtiva ettiği miktarı aynı**” olan tanımlanmış birimlere dönüştürülür.

Belki bizlere bunları öğretirlerken “sayılamaz” yerine “ölçülebilir” deselerdi, konunun anlaşılması daha kolay olabilirdi... Kim bilir...

4 Tanımlanmış birimlerin EŞİTLİK (farklı yer ve zamanlarda veya ardışık olarak kullanılan miktarların hep eşit olması), YAYGINLIK (herkesçe bilinmesi ve kabul görmesi) ve AMACA UYGUNLUK (kömür miktarını ölçerken ton, kuyumcudan altın alırken gram kullanılması...) gibi özellikleri vardır.